

მწვემსი

მე ვარ მწვემსი კეთილი: მწვემსიან კეთილმან სული თვისი დასაღვინ ცხოვართათვის. იოან. 10 — 11.
შპვე ცხოვარი ჩემი წაწყვედული. მსრეთ იყოს სისარული ცთა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. ლუკ. 15 — 4.
შოვედით ჩემდა ყოველნი მაშურალნი და ტერით-მძიმენი და მე განგისვენოთ თქვენ. მათ. 11 — 28.

№ 22

1883—1904

30 ნოემბერი

რედაქციისაგან.

რედაქცია ქურონალის «მწვემსი»-ს მორჩილად სთხოვს იმ ხელის მომწერლებს, რომელთაც ჯერეთ კიდევ ქურონალზე ხელის მოსაწერი ფული არ წარმოუდგინათ დაუხარონ ფულების გამოგზავნას. ვისაც სურს დაკვეთა ქურონალისა მოძავალ წლისათვის მით უნდა წინდაწინვე წარმოადგინონ ხელმოსაწერი ფასი. ვრცელი განცხადება ქურონალის დაკვეთასე იხილეთ მეთუთხმეტე კვერდზე.

ორიოდ სიტყვა რუსეთის იმპერიის ეპარქიების სავალდებულო და არა სავალდებულო სასულიერო შურნალის შესახებ.

თითქმის მთელი რუსეთის იმპერიის ყველა ეპარქიაში არიან დაარსებულნი პერიოდული გამოცემანი, ესრეთ წოდებულნი ეპარქიალური უწყებანა. ზოგიერთების პროგრამები ამა გამოცემათა განსაკუთრებით მშვენიერად არიან შედგენილნი ბეგრ რამე სიკეთეს უქადიან სამღვდლოებას გონებითი განვითარების მხრით და ბეგრ მუშაკებსაც ითლიდენ ეპარქიაში სალიტერატურო ასპარეზედ. ყოველი განკარგულება ადვილობრივი დ მალალი მთავრობისა მხოლოდ ამ უწყებათა საშუალებით შეეძლო გაეგო სამღვდლოებას, ყოველივე მღვდომარება ეპარქიის სასულიერო სასწავლებელთა ამ ორგანოებით უნდა შეეტყო; ყოველივე მოძრაობა სახელმწიფო სამსა-

ხურისამებრ ამ უწყებათა საშუალებით უნდა გაეგო, ამას გარდა სამღვდლოებს ამ ორგანოთა საშუალებით უნდა შეეტყო ყოველივე ის რაც ასე საჭიროა მისი განვითარებისათვის. ერთი სიტყვით ამ უწყებათა უნდა შეეტყობინებია სამღვდლოებისათვის ხალხის ცხოვრების მიმდინარება თავის ეპარქიაში და მთელს სახელმწიფოში. როცა კითხულობ ამ გამოცემათა პროგრამებს გული გეცხება კაცს სიხარულით, რომ ეს პროგრამები ბევრს რამეს პირდებიან სამღვდლოებს. ამით გარდა ეპარქიის კანცელარიებში ისპობო და სხვადასხვა უბრალო მიწერ-მოწერილობა და ხ. ჯიც ვითომ მტკრდებოდა. დაკანონებულია ამ გამოცემათა გამოწერა ყოველი კრებულისაგან ეკლესიის ფულთა. რომ ვიანგრიშოთ საშუალოდ, ამ გამოცემებზე წლიური ხელის მოსაწერი ფული ექვს მანეთამდე ავა. ამას წინეთ ერთი სტატისტიკური ცნობა აცხადებდა, რომ რუსეთის იმპერიაში დღეს 40,000-მდე კრებულის შტატი არისო და აქედამ გამოდის რომ $40,000 \times 6 = 240,000$ მან. ამას დაუმატოთ მონასტრები და გარეშე პირების ხელმოსაწერი ფულები და მაშინ 300,000 მანეთს შეადგენს წლიური ხარჯი ამ გამოცემათა გამოწერისათვის. ხარჯი კარგა საგრძნობელია.*)

ამ ეპარქიის უწყებათა გამოცემა უმეტესად გავრცელდა 1860 წლებიდან, როდესაც საერო წოდებაში სხვა-და სხვა რეფორმები შემოიღო ღვთაგანსვენებულმა იმპერატორმა ალექსანდრე მეორემ. ზოგიერთ ეპარქიებში, რასაკვირველია, მღვდელთმთავრების დახმარებით და მაცადინობით ეს გამოცემანი ჯეროვან სამსახურს უწყევს ეპარქიის სამღვდლოებს. მაგრამ, სამწუხაროდ, უმეტესობა ამ პერიოდულ გამოცემათა სრულებით ვერ აკმაყოფილებს სამღვდლოებს და ვერც თავის მიზანს აღწევს. დღესაც, სამწუხაროდ, უმეტესი ნაწილი ამ გამოცემათა ისე უფერულად გამოიცემა, რომ სამსრულებით არ აკმაყოფილებს სამღვდლოებს.

ამ გამოცემათა გარდა რომ არ გამოიდიოდეს სხვა არა ოფიციალური გამოცემანი, არა სავალდებულო, და ამ უკანასკნელებით არ კმაყოფილდებოდეს სამღვდლოება მაშინ გონებით განვითარება სასულიერო წოდებისა ერთ წერტილზე იქნებოდა შეჩერებული. მაგრამ სასიხარულოდ დიდი ხნიდან არსე-

ბობენ სხვადასხვა არა სავალდებულო ჟურნალები, როგორც მაგალითებრ: „Церковный вѣстник“, „Странник“, „Пастырскій собесѣдник“, „Вѣра и разумъ“, „Кормчій“, «Новій путь» და სხვანი, რომელთა წყალობით ყველა ნაკლი ეპარქიალურ გამოცემათა დაფარულია. ეს არა სავალდებულო ჟურნალები უფრო საინტერესო და რიგიანად გამოიკვებიან და დიდი დახმარება შეუძლიათ სამღვდლოების გონებით განვითარების საქმეში. სავალდებულო გამოცემანი კი მოკლებულნი არიან ყველა ამას.

რა მიზეზია რომ ეს სავალდებულო ჟურნალები ასე უფერულად გამოიკვებიან? ამის მიზეზი არის უმთავრესად ის, რომ რედაქტორები ოფიციალურად ინიშნებიან და დაიმედებულნი ყოველ წლობით ხელისმომწერლებზე ადარ მაცადინობენ შრომა მიიღონ და გამოცემა საინტერესო საკითხავად გახადონ. ოფიციალური ნაწილის გასაძვებად დიდი შრომა არა სჭირდებოდათ, რადგან სულ უბრალო მწერარს შეუძლია გადაწერა და გაგზავნა კონსისტორიებისაგან იმ ცნობებისა რაც მას შინა იბეჭდებიან. რაიცი შეეხება ამ გამოცემათა არა ოფიციალურ ნაწილის მასალას ამასაც რედაქტორები ადვილად შოულობენ. ამ ნაწილში სიტყვები და ქაღალეუანი იბეჭდებიან უმეტეს ნაწილად.

უკანასკნელ ხანებში ზოგიერთ გამოცემათა მეტი ადგილი დაუთმეს სხვ-ღ-სხვა მეუფეროსე პირთა ქება-ადების შესხმას. სამღვდლოების განვითარების საქმე, სარწმუნოების და კეთილ ზნეობის ამოღების და განმტკიცების და სხვანი, და სხვანი, და სხვანი კი უყურადღებოდ რჩებიან!..

მთელი რუსეთის იმპერიის ეპარქიებში, რომ ვიანგრიშოთ ყოველ წლობით სამღვდლოების და ეკლესიის ფულები იხარჯება როგორც ესთქვით 300 ათასი მან. სავალდებულო ჟურნალებში ყველაზე ნაკლები ფასი აქვს სინოდის ოფიციალურ გამოცემას, რომელიც კვირაში თითოჯერ გამოდის და ღირს სამ მანეთად. სინოდის ოფიციალური გამოცემის დამატებები ღირს მარტო სამ მანეთად და გამოცემა სწორეთ მუქთად მოუდის სამღვდლოებს. იგი სავალდებულოა ყველა სამღვდლოებისათვის და დიდად საჭირო და სასარგებლოც არის ყველა მღვდლისათვის. ამ გამოცემებიდან ტყობილობს ყოველი მღვდელი უმაღლეს სასული-

*) ამ სტატის წერის დროს ჩვენ სრულებით არ ვგებოთ ჩვენი ქვეყნის სასულიერო სავალდებულო გამოცემას.

მწარამ შვიძრბი.

ერო და საერო მთავრობის განკარგულებათ და რაღა საქიროა ესევე ცნობები განმეორებით იმქედბოდენ ენაქიადლორ გამოცემებში? დღემდის ვერ გავივია.

ერთ დროს სინოდის გამოცემის რედაქტორთან დეკ. პ. სმირნოვთან ჩვენ გვექონდა ლაპარაკი იმის შესახებ, რომ ასე ცოტას იწერენ იმერეთის და გურია-სამეგრელოს ენაქიათა სამღვდლოება. რედაქტორმა გვითხრა ჩვენ, რომ თურომელიმე ლარბი ეკლესია ვერ იწერს სიღარბისაგამო და მღვდელს კი სურს მისი კითხვა, თუ ამ სიღარბებს დაამოწმებს მღვდელთ-მთავარი და გამოგიცხადებს მღვდლის სურვილს, ჩვენ უფასოთ გაღზავნით გამოცემასაო. ზოგიერთ ენაქიებში კი თუ ფულები არ მოიძიება ეკლესიაში მღვდელს ურიცხავენ ჯამაგირებიდან საენაქიო ჟურნალებისთვის! ამაზე მეტი უკანაობა იქნება!

უკანასკნელ დროს ზოგიერთ ენაქიებში ყურადღება მიაქციეს ენაქიადლორ სავალდებულო გამოცემათა უფერულ მდგომარეობას და აღძრეს კითხვა ამ გამოცემათა გაუმჯობესობის შესახებ. მაგრამ დღემდის ვერა მოახერხეს რა, რადგან თვითველი ენაქია თავისთვის ფიქრობს და ერთად ყველანი ვერ შეთანხმდენ. ერთხელვე აბრუნებული ჩარხი ისე ვერ აქანებულა, რომ მისი შეწერება და სხვა რიგად აბრუნება ყ-ღ შეუძლებელია მცირეს დროში. დიდი დრო გაივლის ენაქიადლორ გამოცემათა გაუმჯობესობამდინ. ყველაზე უფრო სამწუხარო ის არის, რომ ჩვენი სამღვდლოება არ სარგებლობს სხვა არა სავალდებულო ჟურნალებით, რომელნიც დღეს რუსეთში კარგა ბლომად გამოდიან. ვერ გაემატუნებთ ჩვენ ძველ მღვდლებს, რომ მათ არ გამოიწერონ ეს სახარებლო ჟურნალი, მაგრამ სემინარიის კურს დამთავრებულ მღვდლებს კი არ მიეტევება მათი გამოუწერლობა.

ჩვენ დღემდინ განვიზრახეთ უფრო მეტი ცნობები ვადმოგებედით ჩვენ ჟურნალში ამ რუსულ სასულიერო ჟურნალებიდან და ვსთხოვეთ ახალ ნასწავლ მღვდლებს მიიღონ შრომა შრომა თარგმნისა და დაეხმარონ გონებით განვითარების საქმეში თანთან თანამომედო.

დეკ. დ. ლამბაშიძე.

დიდი ხანია ჩვენი მწარე ფიქრები არ გამოგვითქვამს. მაგრამ ეს მიტომ კი არა, რომ ვითომ მწარე საფიქრებლი არა იყოს-რა არა, ყოველ დღე მწარე ფიქრები კაცს გიშმაშავს გულს. მაგრამ უბედურება ის არის კიდევ, რომ ნება არა გავქვს თავისუფლად გამოსთქვა ის, რისიც თქმა გინდა და ეს უმეტესად ვაწულებს. არა მჯერა, რომ ისეთი უბედური დრო, როგორიც დღეს არის, ოდესმე ყოფილიყოს... მიიხედ-მოიხედეთ, დააკვირდით ხალხის ცხოვრებას და მათ საქციელს, ხალხის აზროვნებას და მათ მიმართულებას. რას დინახავთ სანუგეშოს? სრულებით არაფერს. გადავლეთ თვალი აღმოსავლეთის მხარეს, რა ხდება იქ? ყოფილა ოდესმე ასეთი ომიანობა, ასეთი სისხლის დღვა და უწყალო ხალხის ქლექა? ვგონებ არასოდეს.

ზოგიერთი რუსული გაზეთის რედაქტორები ამტკიცებდნენ, რომ ეს ომიანობა ორ-სამ თვეს იქით ვათავდებოდა; ეს ომი კორეიასა და ტოკიოსკენ გასერიანება იქნებოდა! ერთად-ერთი თავადი მეწერსკი არცხვენდა ომის დაწყების დროს ამ უეცრ რედაქტორებს, ამტკიცებდა რომ მათ არა ვაგვეგოდათ-რა ამ ომიანობისა. მართლაც არ იცოდენ თუ რამდენად დაუჯდებოდა რუსეთს ეს ომი. ჩვენი კუთხის გაზეთებიც სხვა რუსის გაზეთებს აყვენ და ისინიც თუთიყუშებივით გაიძახოდენ, რომ ოთხ თვეს იქით ვეღარ შესძლებს იაპონია ომსაო. დღეს აგერ ათი თვე გავიდა და რუსეთის ძლევა-მოსილი ჯარი კიდევ ვერ ბედებს იაპონიის ჯარზე იერიში მიიტანოს, რადგან, როგორც ამბობენ, ისინი კიდევ მეტია ჩვენ ჯარზე!..

მე ვგონებ ყოველი უსწავლელი კაცისათვისაც ადვილი მისახვედრი იყო, რომ ეს ომი ძნელი იქნებოდა რუსეთისათვის. ათი ათასი ვერსის სიშორეზე ომის დაწყება, რომ ამ სიშორე გზით ჯარისა, სურსათის და საომარი იარაღის გადაზიდვა მეტის-მეტად საძნელი იქნებოდა, ვინ არ უნდა მიმხდარიყო?

რუსეთის გაზეთებში ყველაზე უკვეთესად მიხება ამ სიძნელეს თავადი მეწერსკის გაზეთი და ჩვენი კუთხის გაზეთები ყველაზე უკეთ მიხება „მწყემსი“-ს ორგანო, რომელმანაც ომის შესახებ თავის მთავარ თანამშრომლის, სოფლის ხუცის მწარე ფიქრები დაბეჭდა და წინასწარ გამოთქვა

ყველა ის სიძნელე ამ ომიანობისა, რომელსაც სხვა გაზეთები ვერ მიხედნენ. აი რას სწერდა ეს ორგანო თებერვლის დამლევს ომის შესახებ, რომელიც სხეე-ბის ფიქრით ოთხ თვეში უნდა დასრულებულიყო:

«ქვეშაირტად მართალი სთქვა თავადმა მემზერსკიმ, რომ ჩვენი ჟურნალ გაზეთების რედაქტორები გაგიჟდნენ და რაღასაც სწერენ, აღარ იციანო. მართლაც, რომ დააკვირდე კარგათ მათ ნაწერებს და მათ მსჯელობას ომის შესახებ, გაგიკვირდებათ. ეს ომი ისე ადვილად მიანათ, როგორც ომები ახალტყევეს და კასპიის ზღვის იქითა მხარეს. ომიანობა ადგ ად მიანინათ ამისთანა შორეულ ადგილას! მართალია რკინის გზა არის, მაგრამ ამ სიშორეზე ჯარების, მათის სურსათით და ყოველივე საჭირო ნივთებით გადაზიდვა სამძიმოა. ცხადი და აშკარაა, რომ იაპონიას ერთი და ორა სახელმწიფოც რომ კიდევ მიემატოს, ვერ გამოიყვანს იმდენ ჯარს, რამდენსაც რუსეთი გაიყვანს ომის ველზე. ცხადია, რომ რუსის სალდათი მამაცი, მაგრამ ჩვენ სულ სხვა გარემოებას უნდა მივაქციოთ ყურადღებას.

უკანასკნელ ომიანობის დროს სათათრეთთან ომის ველზე სამი გენერალი მოკვდა, მაგრამ შვიდი გენერალი სახადი ავადმყოფობით, ხურვებით გარდაიცვალენ. არასოდეს არ იხოცებთან იმდენი სალდათები ჭრილობით ჩხუბში, რამდენიც სახადი ავადმყოფობით, ღე ისე უმარად. ყირიმის ომის დროს სევასტოპოლის ომის დრომდე გამოანგარიშებული იყო ოკლდათი ათასი კაცი მომკვდარი ომში, მაგრამ ამავე დროის გამოანგარიშებით ექვსასი ათასი კაცი იყო მომკვდარი სხვა-და-სხვა გადამდები სნეულობით და დაჭრილთა მოუვლელობით. 1812 წელში რუსეთში შემოვიდა ნაპოლეონი თითქმის ნახევარი მილიონი ჯარით. ომში მას სულ ორტა დაესოცა, რადგან ჩხუბი მაინც-და-მაინც ბევრი არ შეხვედრია, მაგრამ ასი ათასობით ეხოცებოდა სალდათები ხურვებით და მუცელათი. მოსკოვში როცა შევიდა ნაპოლეონი მესუთელი ნაწილი სალდათებისა აკლდა. საზოგადოდ გამოანგარიშებულია, რომ ჩხუბში ომის ველზე ერთს მოკლულზე ექვსი კაცი კვდება სხვა-და-სხვა უბრალო ავად-მყოფობით. მართალია ეხლანდელი დროის ჯარის კაცთა მოვლისა და ექიმობისა სულ სხვაა და წინეთ სხვა იყო, მაგრამ დიდ ყურადღების მიქცევაა საჭირო ჯარის კაცთა ჯანმრთელობაზე და საზოგადოდ მათ სანიტარულ მდგომარეობაზე.

უკანასკნელ სათათრეთთან ომის დროს პლევანაზე თავდასხმის დროს დაიხოცნენ სალდათები შემსამწევად, თორემ სხვა ადგილებზე ჩხუბში იმდენი არ დახოცილან არც ერთ ადგილას რამდენიც უჩხუბრად ბალკანის მთაზე ზამთარში დაიხოცენ. ჩვენის ფიქრით ბალკანეთის ადგილები უფრო ბევრად საადვილო მისახვევი იყო ვინემ კორეის და იაპონიის ადგილები...

საქმე ის არის, რომ ყოველივე სიძნელე ომისა წინაწინ უნდა შეიტყოს კაცმა, თორემ ომის გათავების შემდეგ ყველა კი გაიკვებს წაწარე გამოცდილებითა. ყველა უნდა ხედავდეს, რომ ის ომი რუსეთისათვის მეტის მეტად საძნელოა სიშორისა გამო. რკინის გზა ვერ შესძლებს ჯარებისა და საჭირო ნივთების გადაზიდვას. არ გვეჯერა რომ ბოლოს ინგლისმა და ამერიკამ დახმარება არ გაუწიოს იაპონიას, რადგან ამ სახელმწიფოთა ინტერესები მოითხოვენ, რომ იაპონია არ დამარცხდეს. თუ იაპონელებმა მუკდენი და პორტ-არტურის აიღეს ომის საქმე სულ სხვანაირად შეიცვლება.

სოფლის ხუტკისი.

(შემდეგა იქნება)

შუჩნალ-გაზეთებიდან.

რუსეთისა და იაპონიის ფლოტი. რა ამავი მოხდება დიდ ოკენეში, როცა იქ რუსეთისა და იაპონიის ფლოტი შეხვდებიან ერთმანეთს? საზღვარ-გარედ მესვლურთა და სამხედრო წრეები ჰვიქრობენ, რომ ისეთი „საშინელი ამავი“ მოხდება, როგორც ჯერ არც ერთ წარსულ ომის დროს არ მომხდარიყოს. ზოგი ჰვიქრობს, აღმირად როკესტვენსკის ბრძოლა აღმირად ტრაგოსთან საბოლოოდ გადასწყვეტს ომის ბედს, ზოგის აზრით-კი, ეს ბრძოლა ომის ბედს ვერ გადასწყვეტს, გე-კია, რომ ამ ბრძოლას მაინც დიდი მნიშვნელობა ექნება და დიდ გავლენას იქონიებს ომის მიმდინარეობაზე. ყველანი მოუთმენლად ელიან რუსისა და იაპონიის ფლოტის შეხვედრას. უცხოეთის გაზეთები ორსავ ფლოტის ძალას იკვლევენ, ანგარიშობენ, ვინ რამედენ ზარბაზნს დაუშენს მოპირდაპირეს, იძიებენ, ვის უფრო ნიჭიერი აღმირალი ჰყავს და ეხლავე

ცდილობენ გამოცნობას, ვინ გაიმარჯვებს და ვინ დამარცხდება.

უცხოეთის გაზეთების ანგარიშით, აღმირალ როკესტვენსკისა და აღმირალ ტოგოს დიდ ოკეანეში თითქმისა თანასწორ ძალის ფლოტი ეყოლებათ. რუსის ბაირალი 6 ჯაფშნიან გემსა, 4 კრეისერსა და 24 ნაღმიან გემზე იქნება გაშლილი; სულ რუსებს 151,704 ტონა წყალ-წყვეის ფლოტი ეყოლებათ. უცხოელი მეზღვაურები ამბობენ: „პორტ-არტურის ფლოტი, ვინდ იმ დრომდე დარჩეს რამე კიდევაც ამ ფლოტიდან, ანგარიშში ჩასაღებია არაა. თუ მანამდე იაზონელები პორტ-არტურს აიღებენ, რასაკვირველია, გენ. სტესელი ამ გემებს ააფეთქებს, და თუ თავზე ხელს აიღებენ და ზღვაში გასვლას გაბედავენ, ან აღმირალი ტოგო ჩასძირავს ამ გემებს, და ან, თუ როგორმე ბედმა გაუღიმათ და გაქცევა მოასწრებს, რომელსამე ნეიტრალურ პორტში უნდა შეაფარონ თავი და იარალი აიყარონ. ასე მოხდება, თუ ისე. პორტ-არტურის ესკადრა რუსის ფლოტს ვერაფერ დახმარებას ვერ გაუწევს და ძალა ვერ მოუმატებს. პორტ-არტურის ესკადრაზე რუსის ფლოტისათვის ვაცილებით მეტი მნიშვნელობა აქვს იმ სწრაფ-მავალ გემებს, ლიბავაში რომ დარჩნენ და ესლა გაუღდენ გზასა (დღი-ოკიანის მეორე ესკადრის მესამე რაზმი). მესამე რაზმისა და ვლადივოსტოკის კრეისერებიც რომ ვიანგარიშითა, რუსის ფლოტს დიდ-ოკეანეში სულ 251,704 ტონა წყალ-წყვა ექნება.

ესლა ვნახოთ, რა ძალა აქვს იაზონის ფლოტს. აღმირალ ტოგოს დაახლოვებით 4 ჯაფშნიანი გემი, 7 ჯაფშნიანი კრეისერი, 14 კრეისერი და 30 ნაღმიანი გემი ჰყავს, სულ 184.029 ტონა წყალწყვეის ფლოტი ჰყავს, რუსის ფლოტს სულ 639 დიდი და წვრილი ზარბაზანი და ტყვიის მტყორცნელი და 80 ნაღმის სასროლი აპარატი აქვს. იაზონელებს ცოტა ევტი იარალი აქვთ: 762 ზარბაზანი და 90 ნაღმის სასროლი აპარატი აქვთ. ეგაა იაზონელებს უფრო წვრილი ზარბაზანი აქვთ მეტი, დიდი ზარბაზანი-კი რუსებზე ნაკლები აქვთ: იაზონელებს 421 დიდი ზარბაზანი აქვთ, რუსებს 523.

მეზღვაურები რუსის გემებს 10 ათასი კაცი ჰყავთ, იაზონელებს—11 ათასი კაცი, რუსის ფლოტს წინამძღოლობენ ვიცე-აღმირალები როკესტვენსკი და სკრიდლოვი ჭ კონტრა-აღმირალები ფალკერზაში,

ენკისტი და ვესელაგო. იაზონის ფლოტს წინამძღოლობენ, ვ. ცე-აღმირალი ტოგო და კონტრა-აღმირალი კაბიმურა, დევა, და შიბა, ურეი, იამამატო, კატაოკა და ტოგო უმცროსი. რუსის ფლოტს ჯაფშნიანი გემი ორით მეტი ჰყავთ იაზონელებზე, მაგრამ უცხოელი მეზღვაურები ამბობენ, იაზონის კრეისერებს მეტი ძალა და მნიშვნელობა აქვთ, ვიდრე რუსის კრეისერებსაო. ნაღმიანი გემები ორსავ მხარეს თითქმის თანასწორ ღირსებისა ჰყავთ; თუმცა იაზონელებს ცოტა მეტი ნაღმიანი გემი ჰყავთ, სამაგიეროდ რუსის ნაღმიანი გემები უცხოელ მეზღვაურებს უფრო ძლიერ გემებად მიაჩნით.

ერთი ინგლისელი მეზღვაური ჰფიქრობს, იაზონის ფლოტი 9 თვეს სულ ზღვასა და ბრძოლაში ატარებს და ამიტომ აღმირალ ტოგოს ესკადრა «უფრო დაღალული» იქნება; ვიდრე აღმირალ როკესტვენსკისაო. იაზონის გემები ესლა ისე სწრაფად ვეღარ ივლიან, როგორც წინა დიდობიდან. ჩინეთის ზღვის მლაშე წყალი ძლიერ ახდენს გემებს, — ეს ყველა მეზღვაურმა იცისო.

რა მოუვათ რუსის გემებს გზაში და რა ყოფაში იქნებიან, როცა შორეულ-აღმოსავლეთს ჩავლენ, ამაზე აქ არას ვიტყვი, ეგაა რუსებს ზარბაზნები-კი სულ ახალთ-ახალი, ხელ-უხლებელი ექნებათ: მართალია აღმირალი ტოგოც შეაკეთებს თავის ზარბაზნებს, მაგრამ იმის ზარბაზნებს მაინც წინანდელი ძალა აღარ ექნებათ. ყველა დიდ ზარბაზნის გამოცვლა და ახლების დადგმა გემებზე შეუძლებელია; ორიოდ გემზე თუ დასდგამენ ახალ ზარბაზნებს, თორემ მეტზე ვერა.

ესლა ვნახოთ, ვის როგორი აღმირალები ჰყავთ, აღმირალი ტოგო უცილობელად გულადი, მოხერხებული და ნიჭიერი მეზღვაურია. თავისი მოვალეობა ჭ მინდობილი იქნებ კარგად შესრულია: პორტ-არტურის ფლოტს ძალა და მნიშვნელობა დაუკარგა, პორტ-არტურის ნავთ-სადგურს ალყა შემოარტყა, სტრანსპორტო გემებს ზღვაში თავისუფლად სიარული შეაძლებინა, ერთის სიტყვით იაზონია ზღვაში გაბატონა. აღმირალ მაკაროვის დაღუპვამ და რუსის ესკადრის დამარცხებამ დიდი სახელი მოუპოვეს აღმირალ ტოგოს.

დიდ ოკეანეს რუსი ესკადრის აღმირალი როკესტვენსკი წინამძღოლობს. უცხოელი მეზღვაურები აღმ. როკესტვენსკისაც გამოჩენილ მეზღვაურად

სთვლიან, მეტად გულმტკიცე, ღინჯი და ამავე დროს გაბედული კაციოა. (რ. ლ.)

აქ უნდა შევნიშნოთ, რომ ამ წყრილში იაპონიის ფლოტის გემები სწორედ არაა ნაანგარიშგები. აღმირალ ტოვოს 8 ჯავშნიანი კრესერი ჰყავს და არა 7, ნაღმიანი გემიც 30-ზე გაცილებით მეტი უნდა ჰყავდეს. დასასრულ, იქნება პირველი კლასის ჯავშნიანი გემიც 5 ჰყავდეს და არა 4, რადგან „იაშიმა“-ს დაღუპვის ამბავი ზევს არა სჯერა.

ამის ამბები. იაპონური გავ. „ასახი“ სწერს: როცა რუსის ესკადრა პორტ-არტურისგან გავა, იქ ერთი სამხედრო გემი აღარ დარჩება. სამხედრო პორტი უფლოტთა კი ისე იქნება, როგორც ეკლესია უხატად. (რ.)

დღემშილად ვიცით, რომ იაპონელებმა პორტ-არტურთან „203 მერტიან გორის“ ფორტი აიღეს. ეს ფორტი, ამბობენ, ერლუნგშანს ახლო მდებარეობს, რკინის გზის აღმოსავლეთით და ზემოდან დასაცქერის მთელ ნავთ-სადგურსაო. ასე რომ ესლა იაპონელები მთელ ნავთ-სადგურს დაუშენენ ზარბაზანს და რუსის ესკადრას ისე გაუჭირებენ საქმეს, რომ ან უნდა ზღვაში გავიდეს, ან გემები აფეთქოლა. ყველაფერიდან სჩანს, რომ იაპონელები უმთავრესად რუსის ესკადრის განადგურებას ცდილობენ; ამ ესკადრის თავიდან მოშორება უნდაა.

«რუსკია ველომისტ»-ს სამხედრო მიმომხილველი ბ. ს. კ. სწერს: «იაპონურ ოფიციალურ ცნობებიდან სჩანს, რომ 13 ნოემბერს აქეთ რუსის მეციხოვნე ჯარი უფრო ღიდ განსაცდელში ჩაგარდნილა. იაპონიის მთავარ-შტაბს ამის მეტად არ გამოუცხადებია, რომ პორტ-არტურის საერთო შტურმი დაიწყო; იაპონურ ოფიციალურ ცნობებში აქამდე მხოლოდ თითოეულ ფორტის შტურმსა და მისამზადებელ სამხედრო საქმეებზე იყო ხოლმე ლაპარაკი. რაკი იაპონიის მთავარმა შტაბმა გამოაცხადა, პორტ-არტურის საერთო შტურმი დაიწყო, ცხადია, იაპონელებს ესლა მტკიცედ აქეთ გადაწყვეტილო, პორტ-არტურს უსათუოდ ბოლო მოუღონ. ყველაფერიდან სჩანს, რომ პორტ-არტურთან ესლა ღიდად მნიშვნელოვანი ამბები ხდება; სხვათა შორის, ეს იქიდანაც სჩანს, რომ ესლა, როგორც დაღნიდან იუწყებიან, გენ. ნოვის არმიას ნამდვილად მარშალ ოიამის შტაბის უფროსი გენ. კოდამა (გენ. კოდამის მოვალეობას მანჯურიაში, ეტყობა, იმისი თან-

შემწე ცნობილი გენ. ფუკუშიმა ასრულებს) უწევს ხელმძღვანელობას. გენ. კოდამის უთქვამს, ნოემბრის დამდევს გენ. ნოვის 70 ათასი კაცი ჰყავდაო, ისე იგი 31/2-ჯერ მეტი, ვიდრე რუსებს ჰყავთ ზოდე არტურში. გენ. ნოვის მინიმალურად 80-85 ათას კაცზე მეტი არა ჰყავს, მაშ ცხადია, რომ ყველა ის ხმა, ვითომ გენ. ნოვის ჯარის ნაწილი მანჯურიაში გაგზავნათ, ტყუილი უნდა იყოს“.

იაპონური გავ. „ასახი“ (ამომავალი მზე) ამტკიცებს, იაპონიის ჯარი უსათუოდ აიღებს პორტ-არტურსაო. ვაზეთი სწერს: «მართალია ჩინელები სრული ორი თვე იღებდენ პეკინში უცხოეთის საელჩოებს და ვერ აიღეს, მეგრამ იაპონელები ჩინელები როდი არიან. ექვი არა გვაქვს, ჩვენ უსათუოდ გვიმარჯვებთ, თუმცა რუსებმა ღიდი და მოულოდნელი ხელგობა გამოიჩინეს. ჩვენ მტრებს იმედი აქვთ, პორტ-არტური მიუვალი ციხეა ღ იმისი აღება შეუძლებელიაო. დაგვიმარჩილდება, თუ არა, ეს ციხის უფროსის (გენ. სტესელის) ნებაა, მაგრამ ციხის აღება ჩვენ ხელშია და უსათუოდ ავიღებთ კიდეც.

კორესპონდენტები ერთხმად იუწყებოდნენ, გენ. კუროკის არმია წინ მიდის და რუსის არმიას მარცხენა ფრთიდან შემოგვსა უხირებსო. «რუსკია ველომისტ»-ს სამხედრო მიმომხილველი ბ. ს. კ. სწერს: იაპონელებმა პორტ-არტურთანაც გააძლიერეს მოქმედება და ამავე დროს მარშალ ოიამის არმიასაც მიაშველეს ჯარი მანჯურიაში. რუსულ გაზეთების კორესპონდენტები იუწყებიან, ინკოლად მოსული უცხოელები და ჩიველები ამბობენ, მარშალ ოიამის ოქტომბერში 60 ათასი კაცი და 40 ზარბაზანი მოუვიდა იაპონიიდანაო. მარშალ ოიამას ესლა სულ 360—370 ათასი კაცი უნდა ჰყავდეს გენ. კუროპატკინის 340—350 ათას კაცის წინააღმდეგ. ასე რომ მარშალ ოიამის არმია ცოტათი სჭარბობს რუსისას, ამიტომ არა მგონია, რომ იაპონელებმა ესლავე იეროში მიიტანონ რუსის არმიაზე; მგონია, იერიშის მიტანას მარშალი ოიამა, მხოლოდ პორტ-არტურის აღების შემდეგ გაპბედავს. მაგრამ სანამ მთელის არმიით საერთო იერიშს მოიტანდეს, მარშალი ოიამა, ეტყობა, ცდილობს, თვისი განაპირა მარჯვენა ფრთა (გენ. კუროკის არმია) წინ წასწიოს და რუსის მარცხენა ფრთას გვერდიდან დაუყენოს. თუ მერე იაპონელების უმთავრესი ჯარი

გენ. კუროპატკინის უმთავრეს ჯარს დასძლევს, გენ. კუროკის არმია გზას უყულებს და უკან აღარ გაუშვებს. სანამ გენ. კუროკის არმია წინ წაიწევეს, იაპონელების ჯარი ისევ თავის პოზიციებზე იდგებოდა და იქნება მდ. შახეზე სისრულე ჯერ კიდევ რამდენიმე ხანს არ დაიარღვეს, ეტყობა, მომავალ იერიშის დროს გენ. კუროკის არმია დიდ როლს ითამაშებს. „რუსეთს სლოვო“-ს კორესპონდენტის იუწყებოდა დღევნაობით, რომ რაც მამული ჯარი მოუყვება, მარ-შალომა ითამაშე სულ გენ. კუროკის გაუგზავნა ბენ-სიუხეშია. ესლა გენ. კუროკის სულ მცირედ 150 — 160 ათასი კაცი უნდა ჰყავდეს. იაპონიის პირველ არმიის პირდაპირ მანჯურისის პირველი არმია მოქმედებს გენ. ლინევიჩის უფროსობით.

* *

როგორც ვიცით, ნამდვილ ჯარში გაწვეულ სათადარიგო ჯარის კაცების ოჯახობას შემწეობა უნდა მიეცეს, მაგრამ, ამ შემწეობის მიღება ძალიან ძირს და აი, ბესარაბიის გუბერნიაში, იზმაილის მახრაში დედაკაცების „ბუნტი“ იყო, რად არ გვაძლევთ გადაწვევითი დახმარებასა.

მღელვარება ისე გაიზარდა, რომ გაწვეულ სა-თადარიგო ჯარის კაცთა ოჯახების დახმარების მო-საწყობად ვიცე-გუბერნიატორი წავიდა ადგილობრივ და აუცილებელ საჭიროებამ დაინახა, რომ აღარ დაეცადა სამინისტროს ნებართვისათვის რე დაუყოვნებლივ დაერიგებინა თვენახვერის შემწეობა (10 ათასი მ.) ხალხის გამოსაკვებად გადადებულ თანხი-დან. ეს ამბავი მიუვიდა შინაგან საქმეთა სამინის-ტროს და მან დღევნაობით მოითხოვა ცნობები, თუ როგორი სუბსიდიან საჭირო იზმაილის მახრისათვის. ერობის ცნობებიდან სხანს, რომ ახალ წლამდე სულ უკანასკნელი 21 ათასი მანეთია საჭირო.

ომის ხარჯი განუზომელია, მაგრამ ცოტა ფუ-ლი არც იმას მოუნდება, რომ უკიდურეს შემში-ლისაგან იხსნან ჯარში გაწვეულთა უმწეო ცოლ-შვილი, თუ, რასაკვირველია, ამ ხსნას ეცდებიან.

და რომ ჯარში გაწვეულების ცოლ-შვილი უკიდურეს მდგომარეობაშია, ამას „ნონოვ გრემია“ ს (10314) კორესპონდენტის ვეღარ მალავს.

დადგა ზამთარიც, ვინც პური გალესა, მიძღა-რი და დამშვიდებულა, მაგრამ ჩვენი საბარალო სალდათის ცოლები-კი, რომელთა ქმრები დიდხინია ომის ველზე არიან, სულ დარბიან და ეძებენ რა-

ღაც „სიმართლე“-ს, რომ ოჯახი არ დაეგრეს და ბავშვები გამოკვებოს. ასეთ მდგომარეობაშია ისინიც კი, ვისაც ნათესები ჰქონდა. ამათ ხომ პური მიანიც უნდა ჰქონდეს საკმარისი, მაგრამ საქმეც ის არის, რომ ამათაც ისე, როგორც სხვებს, გადასახადებსა შემშილოდას დროს ხაზინიდან მიღებულ სესხს სთხო-ვენ... „გადასახადი შემოიტანეთ სალდათის ცოლე-ბო, გადასახადი“-ო, იძახის მთავრობა. „აბა საიდან მოვიტანოთ, ბატონებო: ქმრები ომშია და, რაც პური მოგვივიდა, თქვენც თვითონ ხედავთ“-ო. „ეგ ჩვენი საქმე არ არის, ნაბრძანებია და უნდა მოიტანოთ გადასახადი“-ო, ეუბნებიან... თვალ-ცრემ-ლიანი და მწარე ფიქრებში გართული ბრუნდებიან სალდათის ცოლები სახლში და ერთი ხზოს ყიდის. მეორე ღორს და მესამე უკანასკნელ ძროხას, რომ საჯაროდ არ გაუყვიდნ. მეორე დღეს სალდათის ცოლები უტოვებენ მეზობლებს თავიანთ წერის შვილს და მირბიან მღვდელთან, მასწავლებელთან ან ქალაქში ნაცნობ მოხელესთან და ვაჭართან სამარლის საქებრად. ყველა გრძნობს, რომ სალდა-თის ცოლები მართლები არიან, მაგრამ ვერას შევ-ლიან...

* *

ბირის სამაზრო ერობის ხმოხანს ი. ჟუკოვსკის წარუდგენია საინტერესო მოხსენება საგლეხო კითხვის შესახებ. ამ მოხსენებაში უფრო საინტერესო მომხსენებლის საზოგადო მოსაზრებანია, სხვათა შორის, ბ. ჟუკოვსკი ამბობს:

„არ უნდა დაგვიწყვიდეს, რომ მხოლოდ რიგზე დაყენებული დაწესებულებანი ზრდიან ხალხს. საე-რობო დაწესებულებანია ამის დამამტკიცებელი საბუთი და ჩვენი ბრალი არ არის, თუ ენერჯის საქმეზე კი არ ვებარჯავთ, არამედ სხვა და სხვა შემამფრებელ გარემოებათა წინააღმდეგ ბრძოლაზე. ძნელია მუშაობა, როცა განხეთქილება და უნდობ-ლობა გამეფებული. ჩვენ ყოველ წელს ეშუამდგო-მლობთ, რომ, აჩქარებულად შედგენილი კანონ-პროექტების თაიდან ასაკილებლად, ის განზრახვი-ნი, რომელიც ადგილობრივ ცხოვრებას ეხება, ჯერ უნდა გადაეცეს განსახილველად ადგილობრივ საე-რობო დაწესებულებათ და მოსმენილი იქნას დანი-ტურესებულ, ერობის ნამდვილ რწმუნებულების აზ-რი... რომ კანონი ნამდვილი კანონი იყოს, საჭი-როა არა მარტო მისი გამოქვეყნება, არამედ ისიც,

რომ ეს კანონი ცხოვრებაში შევიდეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში ჩვენ ვსთესავთ უკანონობას და არა სამართალსა და წესის გარანტიას. ამიტომ ისევ აღვძრათ შემამდგომლობა, რომ მოისმინონ ჩვენნი გულწრფელი პატრონისანი აზრის საღებებო კანონმდებლობის გადასინჯვაზე, დავამტკიცოთ, რომ სარულ-საკოვან ავართ და შეგვიძლია გონივრულად მოვეპყრათ ჩვენ შინაურ საქმებს; იქაპდე ნუ მივიღოთ, რომ შემდგომი გვრცხვენადეს ჩვენისავე სიმძღმლისა და სიჩუმისა, როცა უნდა ხმა ამოგვეღო.“

რუსეთის ყოველ კუთხეში გაისმის ასეთი სიტყვები, გამაზნეველები და იმედის მომცემი. ვნახოთ რა იქნება.

* *

საუბარო ინგლისელ მაგნატთან. ფრანგულ გაზ. «პარიზი»-ს კორესპონდენტს ცნობილ მოგზაურ ჯორჯ ლინჩთან უსაუბრნია, ლინჩს ყველა უკანასკნელ ომში მიუღია მონაწილეობა, ესლა რუსეთ-იაპონიის ომის დროსაც მანჯურიაში წასულა, ლიაოიანის ბრძოლის დასწრება და იაპონიის და რუსის ჯარი ახლოდან უთვალღირებია. ლინჩის აზრით, იაპონელები შესანიშნავი მეომრები არიან; მათი ჯარი მშვენიერადაა გაწვრთნილი და აღფრთოვანებულია საესე. რუსებიც მეტად მამაცები არიან, მაგრამ აღფრთოვანება აკლიათ. მთავარ-სარდლები იაპონელებსაც და რუსებსაც კარგები ჰყავთ.

კორესპონდენტს უკითხავს, იაპონელებმა იციან ხელოვნებაო. ლინჩს მიუგია, მშვენიერად იციან და კარგადაც არიან მომზადებულნიო. ჩემის აზრით, ყველაზედ შესანიშნავად იაპონელებს სასანიტარო საქმე აქვთ მოწყობილი. წინანდელ ომებში ხუთის კაციდან ოთხი კაცი ავადმყოფობისაგან კვდებოდა და ერთი ქრილობისაგან. იაპონიის სამხედრო ექიმებმა ის ოთხი კაცი პირიდან გამოპოვლიჯეს ავადმყოფობისაო.

კორესპონდენტს უკითხავს, როგორ გგონიათ, როგორ წავა ამას იქით ომის საქმეო. ლინჩს უთქვამს: ფვიქრობ, რომ იაპონელები ამ ზამთარშივე აიღებენ მუკდენს და იქ უშიშრად დაბინავდებიან. წელს მეტად კარგი ბრინჯის მოსავალი იყო და იაპონიის ჯარს შიმშილისა არ ეშინიან. იაპონელებს მანჯურიაში დაქვარა სულაც არ უღვეთ გულში. თუმცა მანჯურია ძლიერ მდიდარი ქვეყანაა, იაპონელები ზავის ჩამოვლდების შემდეგ, ბენც ჩინეთის დაუბრუნებენ.

ლინჩის აზრით, ომი იაპონიის გამარჯვებით დასრულდება, თუმცა რუსები მეტად გულადან იბრძვიან, მაინც დამარცხდებიან, თ მორიგებაზე მოლაპარაკებას არ დაიწყებენ. მომავლ იენისში იაპონელებს მილიონამდე ჯარი ეყოლება მანჯურიაში“.

ამერაქელის აზრი რუსეთ-იაპონიის ომის შესახებ. ამერიკულ გაზეთ „ნიუ-იორკ ტრ.“-ში დაბეჭდილია წერილი ვინმე სპენსისა, რომელიც ამბობს: ესლა ისეთი დრო დადგა, რომ ჰუმანიზმისა და მთელ ქვეყნის ვაქრობის დასაცველად ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა ღ ინგლისმა რუსეთს უნდა გამოუცხადონ, რომ ესლადღელი ომი მოსპოს, თორემ ინგლისი ღ ამერიკა იაპონიის მხარს მისცემენ და თავიანთ აუარებელ ფულითა, ჯარით და ფლოტით დაეხმარებიან. რუსეთმა თვითონ დაიწყო ეს უსამართლო ომი და წააგო კიდევაც, რუსეთი ომის დაწყების პირველ დღიდან უკანასკნელ საშინელ ბრძოლამდე ზღვაზედაც მარცხდებოდა და ხმელეთზედაც და უკვე დაამტკიცა, რომ იაპონიისთან ბრძოლა არ შეუძლიან. დღვის იქით ომი მიხლოდ მგეტი და უნაყოფო სისხლის ღვრა იქნება. ამბობენ, რომ, თუ ინგლისი და ამერიკა იაპონიის მიემხრობიან, გერმანია და საფრანგეთი მაშინვე რუსეთის მხარეს დაიქვერნო. გგონია, რომ ეს შეუძლებელია, —ამბობს სპენსერი,—მაგრამ შესაძლებელიც რომ იყვის, სულ ერთია, გერმანია და საფრანგეთი რუსეთს ბევრს ვერას უშველიან: რუსეთს ომისათვის საჭირო მასალა ესლაც აქვს და ჯარიცა ჰყავს, მაგრამ ამ მასალისა და ჯარის ვაგზავნა ბრძოლის ველზე არ შეუძლიან. გერმანიამ და საფრანგეთმა თავიანთი ჯარი იმეგ გზით უნდა გაგზავნონ, რა გზითათ რუსეთი ჰგზავნის. ინგლისის თავის ფლოტი გერმანიისა ღ საფრანგეთს გზას სულ შეუკრავს, ამერიკა კი თავის ზომალდებით იაპონიას ყოველივე საჭირო მასალის მიაწოდებს და, თუ საჭირო იქნება ამერიკიდან იაპონიაში 250,000 ვაისუსუდლ მებრძოლის გადაყვანა დაარწმუნებული ვარს, რომ ერთ თვის ომში წასვლის სურვილს 500,000 კაცი გა მოაკხადებდა. თუ გერმანია და საფრანგეთი შორეულ აკმოსაღლეთში თავიანთ ჯარის გადაყვანას გემებით მოისურვებენ, ამერიკის კრეისერებს შეძლება ექნებოდათ ყველა ტრანსპორტი ან დაეტყვევებინათ, ან ჩაეძირათ, მაშასადამე, რუს

სეთსა, საფრანგეთსა და გერმანიას, ინგლისსა და ამერიკასთან ბრძოლა არასუსთ არ შეუძლიანთ. ეს ძლიან კარგად ესმით რუსეთსაც, საფრანგეთსაცა გერმანიასაც. ინგლისმა და ამერიკამ რუსეთს რომ ამ გვარი ულტიმატუმი გაუგზავნონ, ომი ხელავე გათავდებოდა. მე დარწმუნებული ვარ, რომ ინგლისსა და ამერიკის ამგვარ ქცევას ამერიკელები თანაგრძნობით მიეგებებიან. (3. ვ.)

* * *

„ნოვოე ვრემია“-ს სწორენ ჩიტიდან: სალდათებს მანჯურიაში ხან-და-ხან მავნებელ შინაარსის წიგნაკებს მიუგდებენ ხოლმეო.

იმავე გაზეტის დებეშით ატყობინებენ ხარბინიდან: ამას წინად დაიწვა წითელ ჯგრის დიდი საწყობი № 5. თუმცა მთავარ-სარდალმა ბძანება გასცა, სამხრეთში პური აღარაიენ გაიტანოსო, მაგრამ აქაური ჩინელები მაინც ეხიდებთან სამხრეთში პურსა.

„რუსკოე სლოვო“-ს კორესპონდენტი ბატონი კლიპკოვი იუწყება მუკდენიდან: მუკდენის ვაზალთან პოლკოვნიკმა ლიუჩუხენმა—ჩინელია, რუსებს ემსახურება—ერთი ჩინელი დაატუსადა. ამ ჩინელს რუსის საწყობებში ვაგონის გასაღებები და 500 ფუტი ბიტფორდის ზონარი მოეპარა. ბიტფორდის ზონარს წაღმებსა და ფუგასების ასაფთჱქებლად ხმარობენ.

ბანი ნემიროვიჩი-დანჩენკო ასწერს ლიაოიანის ბრძოლაში დაჭრილითა წვალეზასა და საცოდაობას და უმატებს: ისინი უნდა მოიყვანონ აქა, ვინც ეს საზარელი, უმოწყალო ჟღერტვა გამოიწვია, ვინც გატყუებდა, რომ იაპონია სუსტი სახელმწიფოაო, ვინც სხვისი უბედურებაზე უსინდისოდ თავის წყუელ ბენდიეგებას აფუძნებდა. ნეტავ რამდენი ეგრეხი დასჯირდებოდა იმათ სინილისის დასამშვიდებლად. მაგრამ აქეთ სინილისი? ესლანდელი იულები ისეთი გრძნობიერი ხალხი როდი არიან, როგორც უწინდელი იუდა იყო. უწინდელმა იუდამ თავი ჩამოიხრჩო და იმათ მოინანია ჩადენილი ბოროტება, ესლანდელი იულები კი, უმკველია, ამაყობენ და ჰვიქრობენ, ჩვენს სამშობლოს ვემსახურებითო. მაშ რატომ აქ, ამ ტანჯულ სალდათების გვერდზე არა ვხედავ ამ ვაჟბატონებს?..

ახლო ამბები და შენიშვნები.

(გაზეთებიდან).

* 8-დან 15 ნოემბრამდე ერევნის კუბერნიაში ხოლერა მიძინვარებდა შემდეგ ადგილკაში: ნახიჩევანის მაზრაში ავად გახდა 113 კაცი, მოკვდა 77, მორჩა 17; შარულო-დარაღაეზის მაზრაში: ავად გახდა—278, მოკვდა—284 (წინანდელი ავადმყოფებიანა) მორჩა—49; ერევნის მაზრაში: ავად გახდა—399, მოკვდა—294, დარჩა—55; ქალაქ ერევანში: ავად გახდა—112, მოკვდა—66, მორჩა—21; ერმიადინის მაზრაში: ავად გახდა—5, მოკვდა—4, მორჩა—1; ახალ ბაიზეთის მაზრაში: ავად გახდა—7, მოკვდა—8 (ერთი წინანდელი ავადმყოფი იყო); ალექსანდროპოლის მაზრაში ავად გახდა ერთი კაცი. ამ რიგად მთელ ერევნის გუბერნიაში ერთი კვირის განმავლობაში ხოლერით ავად გახდა—915 კაცი, მოკვდა—733 და მორჩა—143 კაცი. 15 ნოემბერს ბაქოსა და ბალახანაში ავად გახდა 4 კაცი. არავინ მომკვდაა. ამავე დღეს ბაქოს გუბერნიაში ავად გახდა 11 კაცი, მოკვდა—1 კაცი. 17 ნოემბერს აჯიკაბულის საღჯურზე 2 კაცი გახდა ავად. ორივე მაზრაში გაგზავნენ და იქაურ საავადმყოფოში დააწვივნეს.

* ჰეტერბურგი. ოფიციალური ცნობა: „28 ნოემბერს, ნაშუადღევს პირველ საათზე, ნევის პროსპექტზე, საღვთია ქუჩასა და პოლიციის ხიდის შუა ხალხმა მრავლად მოიყარა თავი და უწესოება მოახდინა; უმთავრესად მონაწილეობას იღებდა მოსწავლე ახალგაზღაბა, რამდენიმე თასი მოსწავლე. სხვა-და-სხვა ადგილას ისმოდა სადემონსტრაციო გლობა და ყვირილი; აფრიადეს ათი წითელი დროშა მთავრობის საწინააღმდეგო წარწყურებით. პოლიციელთა ცხენისანმა და ქვეთა რაშმა და ჟანდარმთა დივიზიონმა მალე გამოხატეს ხალხი, წარათვეს დროშები და დააბატიმრეს მედროშენი და აგრეთვე ისინიც, რომელთაც წინააღმდეგობა გაუწიეს პოლიციას. უწესოების დროს დემონსტრანტები ჯოგებს ხმარობდნენ; პოლიციელები იძულებულნი იყვნენ ამოეღოთ ხმლები და სიპტით ეცვიათ დემონსტრანტებისათვის. რასაკვირველია, აღმოჩნდნენ ხალხში გალახულები და შემთხვევითი დაჭრილი; ხოლო არავინ არ მოუკლავთ, მიმიდ არ დაუჭირათ და არ დაუსახიჩრებიათ. პოლიციამ ნაშუადღევს 3 საათზე სრული წესიერება აღადგინა, 4 საათზე კი ნევის პროსპექტი ჩვეულებრივ სურათს წარმოადგენდა.

* * როგორც ბათუმიდან ატყობინებენ „სნ. ფურცელ“-ს 21 ნოემბერს, როდესაც ახლიდ ვაჭვე-ული ჯარის-კაცები სამხედრო-მატარებლით ჩამოვიდნენ, ამათში სამ კაცს ხოლერის ნიშნები აღმოაჩნდა. ავადმყოფნი ხოლერიანთა ბანაკში დააბინავეს, ხოლო ვაგონებს ღვინფექცია უყავს.

* * კავკაზიდან „სნ. ფურ.“-ს ატყობინებენ: კავკაზის ქართულ სკოლის სამშრუნველო კომიტეტის ყოფილმა წევრმა ბ-ნმა სტეფანე სვიმონისძე ელიაძემ ამ დღეებში დაათვალიერა სკოლის სათაფარი დარბაზი, ძლიერ მოიწონა იგი და შესწირა ორას ათასი მანეთი დარბაზის აშენებისთვის აღებული ვალების გასასტუმრებლად. ბ. ელიაძე წანადაც მსურვალე მონაწილეობას იღებდა—ფულითაც და პირად შრომითაც სკოლის საქმეებში და, იმედია, არც მომავალში მოაკლებს ყურადღებას.

* * რუსეთში არსებობს იმპერატორის აღექსანდრე მესამის სახელობაზე რუსეთის საისტორიო განათლების განმავრცელებელი საზოგადოება. ამ საზოგადოების საბჭოს განუზრახავს ბათუმში განყოფილების დაარსება.

* * ამ წლის 5 დეკემბერს, საღამოს 7 საათზე, ქუთაისის საურთიერთო ნდობის საზოგადოების დარბაზში მოხდებდა ხსენებულ საზოგადოების წევრთა საგანგებო კრება. კრებამ უნდა განიხილოს: 1) ფინანსთა მინისტრის განაღდება, შეესებულ იქნას საზოგადოების ზარალი; 2) მთავრობის რევიზიის ანგარიში; 3) საზოგადოების 37 წევრის განცხადება იმის შესახებ, რომ: ა) მოწესრიგებულ იქნეს შვეიცია და სხვა საქონელში მიცემულ სესხის საქმე, ბ) გაიდლებულ იქნას საზოგადოების სააღმავალი თანხა, გ) შემცირებულ იქნას ბანკის მართვა-გამგეობისათვის საქონი ხარჯები და დ) არჩეულ იქნეს საზოგადოების მოსამსახურე პირნი.

* * 22 ნოემბერს მოხდა ქუთათურ ვაჭრების კერძო კრება, რომელთაც მსჯელობა ქონდა შესახებ იმისა, თუ რა ღონისძიება უნდა იქნას მიღებული, რომ საურთიერთო ნდობის საზოგადოების ეხლანდელი მდგომარეობა გამოკეთდეს.

* * ამ ცოტა ხანში სავრო განათლების ახლად დანიშნულმა მინისტრმა გლაზოვმა რუსეთის სხვადასხვა ქალაქი მოიარა და სასწავლებლები დაათვალიერა. მინისტრი, სხვათა შორის, ბელგოროდში ყოფილა და იქაურ საოსტატო ინსტიტუტში შესულა

ლა როგორც „ნ. ჟ.“ გამოგვეცემს, სკოლის დათვალიერების დროს ერთ მოსწავლეს სიტყვით მიუღმარავს მინისტრისათვის ღ უთქვამს, საოსტატო ინსტიტუტში საწავლადაც საქმე მეთუ დაქვეითებულია და მომავალი მოსწავლემდენი თითქმის ვერავითარ ცოდნას ვერ იძენენო. მოსწავლეთა მხრით ორატორმა სთხოვა მინისტრს ინსტიტუტში რეფორმა მოეხდინა. საპასუხო სიტყვაში მინისტრმა სიტყვა, თანაბმა ვარ, რომ რეფორმა საქონია და სამინისტრო კიდევ შეუდგება ამ საქმესაო. ეს სიტყვა მოსწავლეს ინსტიტუტის მთავრობის წინადადებულად უთქვამს. ამიტომ როდესაც მინისტრი წასულა, მოსწავლეთათვის დიდი საყვედური გამოუცხადებიათ.

* * „რუს“ და „რუს. ვედ.“ გამოგვეცემენ: 15 ნოემბერს, ნაშუადღევს 21/2 საათზე, როდესაც დასრულდა პრეზიდენტის ტარლეს ლექცია, უნივერსიტეტის სტუდენტები, რიცხვით 1500 კაცი, გაჩნდნენ ვედენზე. მოედანზე, უნივერსიტეტის წინ, გაჩნდა ვეს ამოდენა ხალხი და ცდა დაუწყეთ თავის აზხანაგებას. შემდეგ ყველანი დინჯად სანაპირო ქუჩით წავიდნენ. აქ სტუდენტებს დადევდნენ პოლიციისტიკრი ვალლი და სამი იმისი თანაშემწე. პოლიციის დანახავზე აქა-იქ სტვენა გაისმა. სტუდენტების წინააღმდეგ არავითარი ზომა არ იქმნა მიღებული. ნევის პრაპსექტის მიახლოებისას სტუდენტობა დაიშალა.

* * შინაგან საქმეთა სამინისტროში რამდენიმე ხელოსანს წარუდგენია ქალაღი, რომელშიაც გატარებულია თრმე ახალი შეხედულება ხელოსან-შაგირდების სწავლების შესახებ. სასურველია, რომ დაარსდეს სრულიად ახალ ტიპის სახელოსნო ინსტიტუტები. ამ სასწავლებელში უნდა ასწავლონ შგირდებს თეორია, პრაქტიკულ მუშაობისათვის ყოველ დღე უნდა გზავნონ მოსწავლენი სხვადასხვა კერძო სახელოსნოებში.

* * როგორც „სნ. ფურ.“-ს ატყობინებენ, გურია-სამეგრელოს ეპარქიაში ნახარბოვის მონასტერს თავს დასხმთან შეიარაღებული ბოროტ-მოამქმდენი, შევარდნილან ბერების სენაკებში და დაუწყეთ თარეში. ერთი ბერისათვის წაურთმეცხათ სამი მანეთი, მეორისთვის—72 მანეთი და 25 კაპ. ეს უკანასკნელი ძლიერ უწვავლენიათ, რადგან ფულს არ უჩვენდნა თორემ. ატეხილა ყვირილი ბერებისა, მაგრამ ბოროტ-მოამქმდენი გაქცეულან, გამოძიების

დროს ბერებმა სთქვეს, ორი კაცი ვიცნით, ერთი კოწია ტყვარსის ძე დგებუძე, ხოლო მეორე ბაგრატი გრიგოლის ძე მოწერელია.

* * * როგორც ისმის, შინაგან საქმეთა სამინისტროში დაუწინავეთ საგანგებო კომისია რომელმაც უნდა გადასინჯოს არსებული კანონები შესახებ ბეჭდვითი საქმისა. შინაგან საქმეთა სამინისტროს წარუდგინეს სია რუსეთის ყველა პერიოდულ გამოცემების რედაქტორებისა. როგორცა სჩანს, ამ სიის წარდგენას კავშირი აქვს ხსენებულ კომისიის მომავალ საქმესთან. როგორც ამბობენ, ამ კომისიაში მიწვეული იქნება ზოგიერთი რედაქტორი. (რ. ლ.)

* * * როგორც შევიტყვეთ, ადგილობრივ სასულიერო მთავრობას გადაუწვევია საქართველოს საეკლესიო მუზეუმი, რომელიც სიონის ტაძრის შენობაშია, გადაიტანოს ვერაზე და მოათავსოს სასულიერო სემინარიის ახალ შენობაში. მუზეუმის გადატანა განზრახულია იმ მოსაზრებით, რომ მსურთ ძველი ნივთები და აგრეთვე ხელთნაწერები გააცნონ ხოლმე სემინარიის მოსწავლეებს. ჩვენის აზრით, მუზეუმის ეხლანდელ ადგილიდან გადატანა მტრად უნგრესულია. მუზეუმში ღილ ძალი ხალხი დადის ძველ ნიმუშების დასთავლიერებლად. დღეს მუზეუმში შუა ქალაქშია და ამისათვის ადგილი მისადგომია. თუ მართლა ვერაზე გადაიტანეს, მაშინ ვერ შეიძლება იმ სიზოარზე სიარულს. რაც შეეხება მოსწავლეებს, ადვილად შეუძლიანთ დრო გამოშვებით წამოიყვანონ და დათვალაიერებინონ ხოლმე. ესეც არ იყოს, ხელთნაწერების შესწავლა მოსწავლეს საღ შეუძლიან, ეს მეცნიერის საქმეა და არა მოსწავლისა. (ცნ. ფურ.)

* * * ტფილისის სასულიერო სემინარიის ახალი შენობა ვერაზე მალე დამთავრდება. ასე რომ მომავალ სამოსწავლო წლიდან უკვე ახალს შენობაში დაიწყება სწავლა. სემინარიის შენობასთან აკეთებენ ამჟამად პატარა ბაღს. სემინარიის გამგეობამ გუშინ სთხოვა სასაფლო-სამფურნეო საზოგადოების სამკოს ამ ბაღის გასამშენებლად საბაღოსნო სკოლიდან დაუთმონ ხეებისა და ყვავილების ნერგები.

* * * მოგვივიდა საყმაწვილო ჟურნალის „ნაკადული“-ს მეორე ნომერი, მცარე წლოვანთათვის გამოცემული. ეს ნომერიც ისევე კარგად და შინაარსიანად არის შედგენილი და კობტად გამოცემული, როგორც პირველი. აქვე მოგვყავს შინაარსი:

«ყურშა და გოგლიკა», ლექსი ვაკელისა, «ლოკოკინა და აბრეშუმის ქია», ზღაპარი მ. დ. ასა, „ჩხუბის შემდეგ“, ი. ალხაზ.-სა, „არმაზობა“—იაპონელი ბავშვები, სახალისო სამუშაო და გასართობები და პატარა მკითხველის წერილები.

* * * გურიის-სამეგრელოს სამეცნო სკოლების სავარკიო მეთვალყურე თევდორე ჟორდანიას, უწმ. სინოდის განკარგულებით, დაინიშნა იმერეთის სამეცნო სკოლების სავარკიო მეთვალყურედ, ხოლო იმერეთის სავარკიო სკოლების მეთვალყურე ვასილ ვასილიცი დაინიშნა ჟორდანიას ალავას.

* * * უწმ. სინოდის დადგენილებით სოხუმის ოლქში მოაკინის მიძინების ტაძართან დაარსდა რუსის ელდთა ახალი მონასტერი, სახელად „მოაკინის მიძინების“ მონასტერი დავრქვა.

* * * როგორც ისმის, შინაგან საქმეთა სამინისტრო იუსტიციის სამინისტროს წარმომადგენელთა მონაწილეობით სულ მოკლე ხანში უნდა შეუდგნენ აღმინისტრაციულ წესით გადასახლების წესდების გადასინჯვას. (რ. ვ.)

* * * შინაგან საქმეთა სამინისტროს წინაშე შუამდგომლობა აღძრეს პეტერბურგის პრიატ-ლოცენის გოლდშტეინის დაბრუნების შესახებ ქ. არხანგელსკიდან, სადაც იგი გაგზავნეს ფონ-პლევეს დროს მაგრამ რადგან გოლდშტეინი გაგზავნილი ყოფილა არა პლევეს უფლების ძალით, არამედ საგანგებო განკარგულებით, ეს შუამდგომლობა ჯერ დაუკმაყოფილებელი დარჩა.

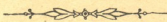
* * * 19 ნოემბერს, საღამოს რვა საათზე, ტენიშების სასწავლებელთან (პეტერბურგში), სადაც უნდა წაეკითხა არსენიევის თავისი მოხსენება ბეჭდვით კანონ-მდებლობაზე, რამდენიმე ათასი კაცი შეიკრიბა. თვითონ ზალა გაჰყვლილი იყო და იქ შესვლა აღარ შეიძლებოდა... სხდომა დიდხანს ვერ დაიწყეს. კრების თავჯდომარემ რამდენჯერმე მიმართა გარედ დარჩენილ ხალხს დასამშვიდებლად და შეპირდა, რომ სხდომა განმეორდება. როგორც იქნა, შეუდგნენ ს.ქმეს და არსენიევა წაიკითხა თავისი მოხსენება. შემდეგ პროფესორი სვეშნიკოვა დაიწყო კითხვა. ამ დროს ზალაში შემოვიდა სასწავლებლის დირექტორი ოსტროგორსკი და რალაც უთხრა თავჯდომარეს, თავჯდომარემ გამოუცხადა კრებას, რომ რადგან ქუჩაზე დარჩენილ ხალხის მდგომარეობა მწვავედია, იძულებული ვარ კრება

დახუროვო. თავჯდომარის ამ განცხადებაზე ხალხში შემოვიდა პეტერბურგის გრადნაააღნიკი ფულონი, რომელიც სკოლის დირექტორთან ერთად ამშვიდებდა საზოგადოებას. კრების დახურვა რომ გამოცხადდა, დიწყეს ყვირილი — «განაგრძეთ სხომა!»! დახურეთ სხომა! — «! კრება დახურეს და საზოგადოებაც მშვიდობიანად დიშალა. ქუჩაზე ბევრი იყო პოლიციელი, მაგრამ შეტაკება არავითარი არ მომხდმრა. (რ. ვ.)

«ნაშა ჟონ»-ი კი გადმოგვეცემს: «მოზოვის ქუჩაზე ცხრა საათზე მივედი. გავშტერდი, როდესაც ქუჩას გადავხედე: ათასობით ხალხი შეკრებილიყო და ზღვასვით დედავდა. თხოულობდნენ, შეგვიშვიტო დარბაზში, ან კრება სხვა დროისთვის დანიშნეთ და უფრო დიდი დარბაზი ამოარჩიეთო. ხალხი უფრო აღელდა, როდესაც პოლიციელნი დანახა. პოლიციელნი ბლომად შეეკრებოთ, თუმცა პირველ ხანს ხალხს არას უშვებდნენ. გარედ სიცივე იყო და, ამკარაა, ცოტა ხანს შემდეგ ხალხი აღგებოდა და წყნარად დიშლებოდა. მაგრამ პოლიციამ ამას არ დაუტადა და თავისებურად მოაქცა და მოულოდნელად ეს ამოდენა ზღვა ხალხს მისიეს ცხენოსან პოლიციელთა რაზმი. ხალხი იქით აქეთ გარბოდა, ერთმანეთს აქცევდა და ზედ გადადიოდა. პოლიციის რაზმმა ცხენების ქენებით გაილაშქრა. როდესაც იმ აღგილზე, რომელზედაც რაზმმა გაიარა, ხალხმა დაინახა წაქეულები, გაქანდა მისაშველებლად, მაგრამ პოლიციამ ხელახლა გამოაქროლა ცხენები. ასეთი თარეში რამდენჯერმე განმეორდა. ბევრი დაიჭრა და დაშავდა“.

* * როგორც «რუს. ვედ.» და «ნოვოსტი» გადმოგვეცემენ, ამას წინად გარდათვისუფლებითა ოლონციის გუბერნიისაში გადასახლებული მ. ი. ნაჩლოვი. ნაჩლოვის «კურსკის გაზეთა»-ში, რომელიც უკვე დაიკეტა, დაუბეჭდია ლექსი „წინ!“ და ეს იყო იმის გადასახლების მიზეზი.

სახელმძღვანელო, საყურადღებო, საჭირო და სასარგებლო ცნობათა განყოფილება.

მოკლე სიტყვა,

თქმული ევარიდას მთავარ მოქამთა დავით და კოსტანტინეს ეპაქესიაში, ტაძრად მიყვანების დღეს.

დღეს მართლმადიდებელი ეკლესია დღესასწაულობს ტაძრად მიყვანებას ყ-ლ წმიდა ქალწულის მარიამისას. მშობლები ყოვლად წმიდა ქალწულისა გარდმოგვეცემენ ჩვენ მეტრს-მეტად საგრძნობელ და ქუეის სასწავლო მაგალითს იმაზე, თუ როგორ მართვებს უფალს ყოველივე რაც გააჩნდათ და როგორ გაიმეტეს სამი წლის ასული აღსაზრდელად წმიდა წმიდათა შინა. ისტორიული მოთხრობა ჩემგან გსმენიათ, ძმანო ქრისტიანნო, ამ დღესასწაულისა და ამისთვის აღარ ვრაც საჭიროდ გავიმეორათ ის რაც რამდენჯერმე მოვიგონიათ. დღეს თქვენს ყურადღებას მივაქცევ ჩვენში საზოგადოდ შეილების აღზრდის საქმეს.

დღეს ხშირად ისმის სამღერაეი შეილებზე და არა თუ ისმის სიტყვით მარტო სამღერაეი, არამედ ბევრი რცემლსაც ღვრის თავიანთ შეილების გამოისობით. წინეთ დროებში, ღვთის წყალობისა და კურთხევის ნიშნად მიაჩნდათ მრავალი შეილიერობა და უშვილობას უბედურობად სთვლიდნენ. დღეს შეილების გამრავლებას საუბედუროდ რაცხვენ და შილების სრულებით არ ყოლოს, საბედნიეროდ მიიჩნევენ. რა უბედური დრო დადგა! რა სამწუხარო დროს შევესწართ! შეილების გამრავლებისაგან, უნდა მოველოდეთ უმეტეს მწუხარებას, ათას ნაირ უსიამოვნებას და ჯავრს! სწორეთ საოცარი მოლოდენება...!

გამოვიკვლიოთ, რისგან არის, რომ ჩვენი შეილებისაგან ნაცვლად სიამოვნებისა და განსვენებისა ჩვენ გვადგია უსიამოვნება და მწუხარება. რა

მიზეზია, რომ ჩვენი შეილები ცუდი ქცევისა და ცუდი ხასიათის გამოდიან და ნაცვლად სიამოვნებისა ხშირად უსიამოვნებას შეგვათხვევენ? ნუ თუ ჩვენ ყველა მშობლები მშობლიური, სიყვარულობით აღვსილი გულთი არ ვმაცადინობთ მათ კეთილად აღზრდას? ნუ თუ მშობლიურის სიყვარულით არ ვმაცადინობთ მათ დარიგებას, შთაგონებას, არ ვასწავლით და არ ვაძლევთ ვანაულებას? რამდენი შრომა და ხარჯი გვაქვს დღეს მშობლებს შეილების აღზრ-

ბში, და მაშინაც არა ყოველთვის. მაგრამ საქმე ის არის როგორ დადიან? ხშირი შემთხვევაა, რომ დადიან მშობლები ცალკე და შეილები ცალკე. ხანდისხან შეიკრიბებიან არა ცოტა. მაგრამ რა უწყესოთ არიან! არც რიგიანი დგომა და არც რიგიანი ლოცვა არ იციან ყველას სურს! რომ პირველად მიაწონონ სხვებს, შექნინ უწყესო ხმაურობას. და რისთვის? მისთვის, რომ შინ არ დაარიგებენ არასოდეს, არ ასწავლიან ეკლესიაში დგომას, ლოცვას

დისათვის? დღეს ჩვენ აღარაფერს არა ვზოგავთ შეილების აღსაზრდელათ. მაგრამ ზნდა დავიჭირდეთ კარგად, მართლა, დიდათ ვშრომობთ და მართლა ვმაცადინობთ ჩვენი შეილების აღზრდისთვის? იქნება ჩვენი სიტყვები შეილების აღზრდის შესახებ მარტო სიტყვებია და საქმით კი არას ვაკეთებთ. ხომ პირველი საქმეა ტაძარი, ღვთის სახლი. ხშირად მოვდივართ ამ ტაძარში და ხშირად დავგვყავს ჩვენი შეილები? ტაძარში დადიან მხოლოდ დღესასწაულე-

და თან არ წაყვებიან, რომ ყური უგდონ მათ და ხელმძღვანელობა გაუწიონ. ვთქვით მაგალითად, თქვენი ვაჟი ან ქალი, რომ დაიბარონ ხელმწიფის სასახლეში, რამდენ შრომას მიიღებდი მის დარიგებაზე, თუ როგორ გამოცხადდეს იგი სასახლეში, როგორ წარსდგეს, როგორ დაუკრას თავი, როგორ დადგეს და სხვა ამისთანები. მაგრამ სიტყვით დარიგებას შენ არ დასჯერდებოდი, მიატოვებდი შენს ყველა საქმესა და თან გაყვებოდი,

გამოიკითხავდი და თვითონ შეიტყობდი სასახლის კაცებთან თუ როგორ მოქცეულიყო იგი და არ ეთქვა. ღვთის ტაძარში კი თქვენი შვილები დადის და ურჩევდები და გაუფრთხილებდები ეკლესიაში დგომისა და ლოცვის შესახებ. და სდგანან ეკლესიაში ისე ურდოდ, ისე ცუდათ, რომ სხვას ატოუნებდა და ლოცვას უშლიან და თავიანთ და მშობლებთან თავზე ღვთის რისხვას იწვევენ. მე სრულებით არ ვაზვიადებ თქვენი შვილების ნაყოფიერებას. აქედან იწყება უსაშინელები ბოროტება, ვინადგან აქ ივიწყებს ბავშვი ერთ უდიდეს კეთილმსახურებას, ღვთის შიშს, რომელიც არის დასაბამი სიბრძნისა. თქვენი შვილი შედის ეკლესიაში ღვთის უშიშრად და უკრძალველად და აქედანვე დაიწყება საშიშარი დისაწყისი მისი ზნეობის დაცემისა. თუ არ ვასწავლით ღვთის შიშს განა ის შემდგომი გაგივრდებთ ჩვენ! მაღე შეამჩნევთ თქვენს შვილს, თუ მან დაჰკარგა შიში ღვთისა საძაგელ თვისებათა: ჯინიანობას, თავისნებობას, ზ ბოროტებას მკირეთა და დიდთა. სადაც ღვთის შიში არ არის იქ ყოველთვის ფესვი მაგრად აქვს გადგმული კაცის ცუდ თვისებას. ჩვენ უმეტესად ყოველისა და უგულვითდესად უნდა ვასწავლიდეთ შვილთა ღვთის შიშსა. უნდა იცოდენ მათ, რომ ჩვენ ზევით არის ღმერთი, გულთა მხილავი, რომელიც ხედავს ყოველს ჩვენს მოქმედებას, ყოველს ჩნენს ბიჯს და ყოველივე ჩვენი გულის განზრახვას. ასწავეთ შვილთა ღვთის დიდება, მისი მართლ-მსაჯულება და განსჯა ცოდვითათვის, მოუთხარით შვილთა ჯოჯოხეთის წვალება და ტანჯვა დაუნდებელი ცეცხლი და დაუსრულებელ ტანჯვანი. განსაკუთრებით ასწავეთ შვილთა და ჩიუწერგვით მათ კრამლულება ეკლესიისა და ყოველთვის მიამივით შევლინე პატარაობიდანვე ეკ. სიარულს, დაარივე ზ ასწავე კრძალულებით დგომა ეკლესიაში და ლოცვა. თუ დრო არა გაქვს თვითონ შენ ატარო შვილი ეკლესიაში და ხელმძღვანელობდე მას შემდეგ ნულა ჩივი ზ ნუსწუხარ თუ შენმა შვილმა, რომელიც თავის ნებაზე იზრდებოდა, უსიამოვნება მოგაყენოს შენ და ნაცვლად სიხარულისა მწუხარება მიიღო მისგან ამინ.

განცხადება.

ხელის მოწერა 1905 წლისათვის.

ყოველ დღიური გაზეთი

წ. „სნობის უპრცელი“ მ-ი.

სურათიგანი დამატებით.

ფასი გაზეთისა გაგზავნიით

კავკასიაში და რუსეთში: საზღვარ გარეთ: **ერთის წლით 6 მანეთი.** | **ერთის წლით 6 მანეთი.**
 წლიური ფასის განაწილება: ხელის მოწერისა თანავე 4 მან. და დანარჩენი 1-ლ მარტამდე.

ყოველ თვიური ჟურნალი

წელიწადი „მთაბე“ მეთორმეტე

ფასი ჟურნალისა გაგზავნიით

კავკასიაში და რუსეთში: 1 წლით 10 მ., ცალკე № 1 მან. საზღვარ გარეთ: 1 წლით — 18 მან., ცალკე — № 1 მ. 20 კ. ვინც „მთაბეს“ მეთოდის წლით გამოიწერს, სურათებთან დამატებთან ზ (გნობის ფურცლად) უზასოდ გაგზავნება

მხოლოდ ქალაქ გარე გასგზავნე ფოსტის ხარჯისათვის უნდა დაუმტონ 1 მანეთი, რომელიც ხელის მოწერისთანავე უნდა იქნას შემოტანილი

წლიური ფასის განაწილება: პირველად — 6 მან. ქალაქ გარედ მცხოვრებთათვის, და 5 მან. ტფილისელთათვის, 1-ლ მარტამდე — 3 მ., 1-ლ ავისტომდე — დანარჩენი.

(გარკვევით უნდა დაიწეროს სახელი გამოცემისა, რომელსაც იწერათ.)

როგორც „გნობის ფურცლის“, ისე „მთაბის“ მხოლოდ წლიურ ხელის მოწერით გაეკვანებათ თხსულება გამოჩენად ესანედ მწერდის სერვანტისის

ღონ-პინოტი

დარეს სურათებით.

ეს თხსულება ნათარგმნია ნიკოლოზ ავალიშვილის მიერ და შედარებულია ვიარდოს ფრანგულ თარგმანთან ალექსანდრე სარაჯიშვილის დახმარებით

ორი ტომი შეიცავს დაახლოვებით 1700 გვერდს (სამასამდე სურათით) პრემიად დარიგებულ

ყაზბეგის ნაწერების ფორმაცისას.

1905 წ. ხელის მოწერით დაურეგებათ პირველი ტომი, სიღო მეორე ტომი გაეკვანებათ 1905 წლის ხელის მოწერით.

ვინც 1906 წ. არ ისურვებს ჟურნალ-გაზეთზე ხელის მოწერის გაგრძობას, მას შეუძლიან 1906 წლის დამდეგს მიიღოს მეორე ტომი, რისთვისაც დაუმტებენ 2 მან 50 კაპ. ტფილისში

მცხოვრები და 3 მან. 20 კ. ტულისს ვარედ მცხოვრები. აგრედვე 1906 წ. ახალი ხელის მომწერი მიიღებს პირველ ტომს ამავე პირობით.

ზრეშის გასაგზავნად ტვიფლისს ვარედ ხელის მომწერ- ლეშმა უნდა დაუმტონ 70 კაშ. წლიურ ფასის ვარდა. ვარდა ამისა „მოამბის“ წლიურ ხელის მომწერთ ვაგვავტობებათ

„მასალაში საჭარბველოს ისტორიისათვის“

ბატონიშვილის დავით ვიარვის ძისა და მის შვიების. ეს წიგნი ახლად ნაბიერ ხელთ-ნაწერიდან იბეჭდვება და შეი- ცავს 300 გვერდს „მოამბის“ ფორმატისას.

რედაქციის კანტონის ჴესი: ვანქის დადა ქუჩის, ქ. ამსხავბო... სავგამბო.

ადრესი: Тифлисс въ редакцію „Моамбѣ“ - Цноибисъ Пуртели“ 3—2

შირუბა ხელის-მოწერა 1905 წლისათვის რე- კირეულ ვაგოცემათა ვართულს

XXII წ. „მწეშის“ - ზე XXII წ.

დ

XX წ. რუსულ «ПАСТЫРЬ»-ზე XX წ.

ქურნადის ფასი:

12 თვით მწეშისა 3 მ. 6 თვით მწეშისა 2 მ. — „რუსული“ 3 მ. — „რუსული“ 2 მ. — „ორივე ვაგოცემა 3 მ. — „ორივე ვაგოცემა 3 მ. ბაზეთზე ხელის-მოწერა შეიძლება დაბა ვეარდაშა რედაქციაში, თბაღისშა წყრა-კითხვის ვაგავერეკლეულ სახავადავებს წიგნის მალაზაში.

ვისაც ნაწილ ნაწილად სურს ხელმოსაწერი ფულის მემოტანა მან ორივე ჟურნალისთვის უნდა წარმო- დგინოს 3 მან. პირველ იანვარს და 2 მ. პირველ ივლისს. მარტო „მწეშის“-სთვის: პირველ იანვარს ორი მან. და პირველ ივლისს ერთი მანეთი.

ოფლის მასწავლებელთ და ღარიბთ ვაგუთებთ დავთმო- ბათ მთელის წლით ორივე ვაგოცემა: სამ მანკეთა დ- რედაქცია იმყოფება დ. ვეარდაშა რედაქ- ციის საკუთარ სახლებში.

ბარეშე მცხოვრებთ ქურნალის დაბარება შეუძლიათ ადრესით: Въ Квирлы, въ редакцію газеты и журна „МЦЕМСИ“ и «ПАСТЫРЬ».

რედაქციაში მოიბოება წარსული წლების რამ- დენიმე სრული ვამოცემანი „მწეშის“-სა, რომელ- ნიც ორ მანეთად დავთმობათ მსურველთ.

რედაქციაში მოიბოება აგრეთვე სხვადა-სხვა სასულიერო შინაარსის ვამოცემანი, რომელთა კა- თალ-გი დრო-ვამოშვებით ჟურნალშიდაც იბეჭდვება და მსურველთაც შეიძლება დაიბარონ რედაქციიდან.

ახალი საშეშვილო ჟურნალი

**„ნაკადული“
სურათიშვით**

გამოიცემა მერე წლივან და მოხრდილ ვრმათათვის თვეში სამი წიგნი: ორი მცირე წლივანათათვის და ერთი მოზრდილათათვის პედაგოგიურ ფურცლის დამატებით.

წელიწადი იანვარშე 1 ნოემბრიდან 1 ნოემბრამდე. ჟურნალის ვარგობაშა

- 1) მოთბრობანი და ლექსები;
- 2) ისტორიული და სამეცნიერო პოპულიარული წერილები, ბიოგრა- ფიები, მოგზაურობა;
- 3) აღმოჩენათა და მოგონებათა კრონიკა;
- 4) ნარევი: მოსწრებული სიტყვა-პასუხი და ანეგდოტები.
- 5) სათამაშონი, ვასართობი; რე- ბუსები, ამოცანები, შარდა, ვამოცანები, საყმაწვილო კარიკატურები და სხ.;
- 6) პედაგოგიური წერილები;
- 7) მკითხველთა წერილები;
- 8) ფოსტის ყუთი და 9) ვანცხადებანი.

ჟურნალის შანი: ერთად ორივე ვამოცემა დინს 5 მ. ცად ცადვე 3 მანეთა.

ვამომცემელი ჟურნალისა კნ. ნინო. ე. შოგულაშვილი. რედაქტორები { კნ. ნინო. დ. შარსთაშისა, ნინო ნიკ. ვარაბიშვილის.

რედაქცია იმყოფება ალექსანდროვის ქუჩაზე, № 5, სახლი პოპოვისა, სავგამბო მარამ ივანეს ასულის ლემურასი. ხელის მოწერა მიიღება: რედაქციაში, წყრა-კითხვის ვამაგრც. საზოგ. კანტეფარიაში დ ქურნადის აგენტეთას. ფოსტის ადრესი: Тифлисс, редак. жур. „Накадули“

Тел. №53-09. Открыта подписка на 1905 г. Тел. №53-09.

на еженедельный, иллюстрированный, духовно-на-
родный журнал

XVII г. изда-
ния

„КОРМЧИЙ“
издаваемый при участии

XVIII г. изда-
ния

отца Иоанна кронштадтскаго.

за 4 рубля в годъ съ перес. дасть:
52 №№ иллюстрированнаго журнала, разнообразнаго
интереснаго духовно-правственнаго содержанія. Въ
журналѣ, между прочимъ, будутъ продолжаться печа-
таніемъ статьи, имѣвшія выдающіеся успѣхи въ про-
шлыхъ годахъ.

ОТВѢТЫ НА НЕДОУМЬНЫЕ ВОПРОСЫ,

Священ. В. А. Чернесова и его же

„краткіе ответы вопрошающимъ“ на личные
запросы каждого.

52 №№ ЕЖЕНЕДЕЛЬНАГО ВѢСТНИКА подъ заглавіемъ
СОВРЕМЕННОЕ ОБОЗРѢНІЕ событій текущей жизни, изда-
ваемого по программѣ: 1) руководящая передовая
статья на современныя темы; 2) церковная жизнь; 3)
общественная жизнь; 4) заграничныя извѣстія; 5)
добрые люди нашего времени; 6) полезныя совѣты и
указанія, 7) разныя замѣтки; 8) изъ газетъ и журна-
ловъ.

52 №№ ИЛЛЮСТРИРОВАННЫХЪ ЛИСТКОВЪ по
жизнямъ воскресныхъ святыхъ (для чтенія въ храмѣ и
семьѣ въ праздничные дни, а также для бесплатной
раздачи народу въ церквяхъ).

12 КНИЖЕКЪ ДЛЯ НАРОДА подъ общимъ заглавіемъ:
Народнаго бібліотека „КОРМЧАГО“, состоящая изъ ряда
назидательныхъ разсказовъ изъ быта народнаго, школь-
наго, миссіонерскаго, военнаго и проч.

24 ПРАВОСЛАВНО-МИССІОНЕРСКИХЪ ЛИСТНА,
заключающихъ въ себѣ отвѣты на недоумѣнные вопросы
расколо-сектарства.

Кромѣ того особое приложеніе на 1905 годъ.
12 ИЛЛЮСТРИРОВАННЫХЪ ЛИСТКОВЪ, — сказаній о-болѣе
чтимыхъ чудотворныхъ иконахъ Пресвятой Богородицы.

СБОРНИКЪ ЛУЧШИХЪ ПРОПОВѢДЕЙ

современныхъ Архипастырей и пастырей церкви, на
всѣ воскресные и праздничные дни цѣлаго года, а также
на разные случаи приходской жизни. Для удобства
пользованія этичъ весьма цѣннымъ для Пастырей-
Проповѣдниковъ приложеніемъ, редакція разошлетъ
его при первомъ же № журнала за 1905 годъ.

«КОРМЧИЙ» предназначенъ для благочестиваго
чтенія въ каждой СЕМЬѢ православнаго русскаго на-
рода. Всѣ статьи „Кормчаго“ глубоконазидательны,
изложены простымъ, понятнымъ народу языкомъ,

Полныя сброшированные экз. «КОРМЧАГО» за
1893, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 900, 901, 902, и 903 гг.
продаются по два рубля за годъ съ перес. Выписываю-
щіе журналъ сразу за 11 лѣтъ уплачиваютъ (вмѣсто
22 р.) 18 руб. съ перес. (до 1000 верстъ).

При выпискѣ просятъ указать ближайшую
железно-дорожную или почтовую станцію, чрезъ кото-
рую должна идти посылка.

Подписка на журналъ „КОРМЧИЙ“ посылать по та-
кому адресу: Москва, Большая Ордынка, домъ Борисова,
въ редакцію журнала „Кормчій“.

Выписывающіе 10 экземпляровъ годо-
выхъ получаютъ еще 1 экз. бесплатно.

Журналъ „Кормчій“ одобренъ и реко-
мендованъ разными вѣдомствами. 3—1

В С Т У П О

სალიბარბრო განყოფილება: რედაქციისაგან.—

ორიოღ სიტყვა რუსეთის იმპერიის ეპარქიების სავალდებულო
და არა სავალდებულო ეურნალების შესახებ, დეკ. დ. ლამბა-
შვიძის. —შწარე ფიქტებ, სოფლის ხუცის. —ეურნალ-გაზეთე-
ბიდან. —ახალი ამბები და შენიშვნები.

სწავლა და მცენიერება ძრბიტინობრიბი სარწმუ-
ნობიდან და კითხლ-წერილობა: მოკლე სიტყვა, თქმული
ევირილის მთავარ მოწამეთა დავით და კოსტანტინეს ეკლეს-
სიაში, ტაძრად მივეანების დღეს.

განცხადება.

რედაქტორ-გამომცემელი დეკ. დ. ლამბაშვიძე

Редакторъ-Издатель П. Д. Гамбашидзе

Дозволено цензурою Архимадритъ Георгій 29 ноября 1904 г.

Типог. редакціи журн. „Пастырь“ (П. Д. Гамбашидзе) въ Квирилахъ въ собст. домѣ.